MIELIPIDE

Jos kilpailuvirastolla olisi ollut hartioita puhua suomeksi, olisi se sanonut, että kauppa käyttää monopoliaan väärin ja vetää kaikista väleistä. **TIMO KAUNISTO VIERASKOLUMNISSAAN**

LUKIJALTA

Myrskyt lisäsivät kaarnakuoriaisten tuhoriskiä

Maisteri, yliopistotutkija Mai Suominen (MT 16.1.2012) kommentoi dosentti Risto Jalkasen kirjoitusta (MT 4.1.2012) myrskytuhopuiden korjaamisvelvoitteesta. Suomisen mielestä metsänomistaja voi huoletta antaa myrskytuhopuiden olla rauhassa metsässään ja selvittää, kelpaisiko tuhometsikkö Metso-ohjelman kohteeksi.

Tällainen näkemys on epärealistinen monestakin syystä eikä sovi ohjeeksi metsänomistajille.

Ensinnäkin puustoa arvioidaan kaatuneen noin 3,5 miljoonaa kuutiometriä, joten vain muutama tuhometsä voidaan ottaa Metso-kohteeksi ohjelman resurssit huomioon ottaen.

Kaatuneista puista tulee tietysti aikanaan lahopuuta, mutta se ei yksin riitä arviointiperusteeksi. Kohteelta vaaditaan muitakin ominaisuuksia, jotka voidaan selvittää vain kesäaikana. Siihen ei nyt ole aikaa, koska kaarnakuoriaiset parveilevat jo keväällä tai alkukesällä.

Lisäksi keväinen kelirikko vielä lyhentää puiden korjuuaikaa, jos korjuuta lykätään. Myrskyjen seurauksena kaatuu runsaasti myös yksittäisiä puita, joista suurin osa jää joka tapauksessa metsään lahoamaan.

Suominen väittää, että metsänhoidon yksipuolisuus on keskeinen tekijä tuhoriskien lisääntymisessä. Tätä hän perustelee sillä, että metsistä poistetaan harvennushakkuissa heikentyneitä puita, jotka tarjoaisivat elinmahdollisuuksia eri metsälajeille kuten kirjanpainajien luontaisille vihollisille. Nämä viholliset erityisesti linnut pitävät hänen mukaansa tuholaiskannat kurissa.

Tällainen käsitys perustuu puutteellisiin tietoihin kirjanpainajan biologiasta. Tikoilla samoin kuin muillakin linnuilla on hyvin vähäinen merkitys kirjanpainajakantojen säätelyssä.

Linnuille kelpaava toukka- ja kotelovaihe kestää vain muutaman viikon alkukesällä, jolloin muutakin hyönteisravintoa on runsaasti tarjolla. Sitäpaitsi ne ovat hyvässä suojassa kuoren alla.

Aikuiset kirjanpainajat eivät ole erityisen hyvää ruokaa linnuille, koska ne ovat huomattavalta osin kovaa kitiiniä. Tikat kiinnostuvat kirjanpainajan tappamista puista vasta syksyllä, kun niissä on jo suurempien hyönteisten, kuten jäärien, toukkia. Tässä vaiheessa kirjanpainajat ovat jo poistuneet puusta maahan talvehtimaan.

Historia on osoittanut, että laajojen kirjanpainajatuhojen syntyyn on olemassa kaksi syytä: myrskytuhot tai poikkeuksellinen kuivuus yhdessä tai erikseen.

Viime vuosina erityisesti Kaakkois- ja Etelä-Suomessa sattuneiden tuhojen syynä ovat olleet pääasiassa poikkeuksellisen lämpimät ja kuivat kesät, jolloin kuusten vastustuskyky on heikentynyt mutta samanaikaisesti kirjanpainajien elinmahdollisuudet ovat parantuneet.

Tuhoja on sattunut erityisesti vanhoissa, metsänhoidollisesti yli-ikäisissä kuusikoissa. Myrskypuut lisäävät nyt merkittävästi tuhoriskiä, koska ne tarjoavat helppoa lisääntymismateriaalia.

Valtaan päästyään kirjanpainajatuhot jatkuvat useita vuosia ja loppuvat yleensä vasta sateisiin ja viileisiin kesiin. Luontaiset viholliset eivät kykene estämään tuhojen valtaanpääsyä.

KARI SALONEN

Ruotsissa ja Norjassa 1970-luvulla sattuneet, myrskyn jälkeiset tuhot kestivät lähes vuosikymmenen ja eräs pääsyy oli metsien yli-ikäisyys.

Suojelualueilla puusto on pääasiassa vanhaa, joten metsät ovat alttiita kirjanpainajatuhoille siinä kuin yli-ikäiset puustot talousmetsissäkin.

Suojelualueilla heikentyneet ja kuolevat puut ylläpitävät kyllä kirjanpainajien luontaisia vihollisia mutta myös itse kirjanpainajia. Isäntäeläinten lukumäärä on joka tapauksessa aina korkeampi kuin niiden vihollisten. Keski-Euroopassa laajoja tuhoja on sattunut myös suojelualueilla.

Talousmetsissä kirjanpainajakannat pyritään pitämään mahdollisimman alhaisina metsähygienian avulla, toisin sanoen mahdolliset sikiämispuut poistetaan harvennuksissa, puutavara ajetaan pois metsävarastoista ennen kuin hyönteiset ehtivät niissä lisääntyä, myrskypuut ja lumenmurrot korjataan hyvissä ajoin ja niin edelleen.

Metsien monimuotoisuuden nimissä ei pidä unohtaa metsien terveydentilan ylläpitoa.

Suomisen kannanotot eivät perustu tietoon vaan olettamuksiin niin kuin hän itsekin kirjoituksessaan toteaa. Herää kysymys, onko yliopistoopetuksessa metsätuhojen perusasiat jääneet vajavaisiksi vai peräti virheellisiksi.

Erkki Annila
professori emeritus

Historia on osoittanut, että laajojen kirjanpainajatuhojen syntyyn on olemassa kaksi syytä: myrskytuhot tai poikkeuksellinen kuivuus yhdessä tai erikseen, Erkki Annila kirjoittaa.

KARI SALONEN

Suuret vuotuiset lämpötilojen vaihtelut ovat mittausten mukaan luonteenomaisia meidän ilmastossamme. Tulvakaan ei ole poikkeus.

Suuret lämpövaihtelut kuuluvat luontoon

Ilmatieteen laitoksella on mitattua tietoa vuodenaikojen keskilämpötiloista vuodesta 1829 lähtien Helsingistä ja vuodesta 1900 lähtien Sodankylästä. Lämpötiloja kuvaavasta diagrammista näkyy, että vuodet eivät ole olleet veljeksiä. Talvien vaihtelu on huomattavasti rajumpi kuin kesien.

Pienen jääkauden lopulla ajalla 1829–1900 oli kaksi Suomen kannalta merkittävää luonnonilmiötä.

Koko Kemijoen valumaaluetta koetteli Saulin suurtulva keväällä 1859. Nykyinen rakennuskanta Arktinen keskus mukaan luettuna olisi tulvan ja jäiden vaikutuksesta tuhoutunut silloisella vesimäärällä.

Helsingin mittaustulosten mukaan tuolloin oli poikkeuksellisen leuto talvi, ja kesä oli normaali.

Suuret nälkävuodet koettelivat suomalaisia vuosina 1866–1868. Tuolloin maan väestöstä menehtyi 8 prosenttia. Mittaukset osoittavat tuolloin olleen kylmät kesät. Se luonnollisesti aiheutti suuret ongelmat maanviljelyksessä, joka puolestaan aiheutti nälänhädän.

Seuraava kohtalon vuosi oli 1910. Silloin oli Kemijoella kautta aikojen kolmanneksi pahin tulva.

Tuolloin oli jo Sodankylästä mitattu lämpötilat. Niiden mukaan oli poikkeuksellisen kylmää etenkin talvella, ja kylmiä talvia riitti vuoteen 1925 saakka. Siitä lähtien mitattiin poikkeuksellisen leutoja talvia ja lämpimiä kesiä vuoteen 1938 sakka.

Samat piirteet näkyvät myös Helsingin mittauksissa, ja niissä nähdään talvien olleen yhtä leutoja kuin nykyään. Se onkin luonnollista, koska tuolloin oli koko pohjoisen pallonpuoliskon alueelle ulottunut lämmin jakso, jota voidaan hyvällä syyllä verrata nyt valalla olevaan lämpötilojen vaihteluun. Noissa tilastoissa ei ole tuulimittauksia, joten sitä analogiaa nykyiseen tilanteeseen ei voi tehdä.

Helsingin kesälämpötilojen mittausten alussa on pienen jääkauden loppuun asti hieman laskevaa, ja alkaa siitä hieman kohota nykyiselleen. Pieni lämmin jakso molemmissa mittauspisteissä on välillä 1988–1994.

Rovaniemeä koetellut tulva oli vuonna 1993, jolloin Arktinen keskus pelastui nipin napin. Mitään voimallista ja äkillistä lämpötilojen nousua ei ole havaittavissa niin sanotuilla lätkämaila-alueella näiden mittausten mukaan.

Suuret vuotuiset lämpötilojen vaihtelut ovat mittausten mukaan luonteenomaisia meidän ilmastossamme. Atlantti on lähellä, eikä mantereiseen Siperiaankaan ole tuulen tietä pitkästi. Siinä välillä on mantereisen ja merellisen ilmasto vyöhyke, jossa vuotuisten lämpötilojen suuri vaihtelu tosi asia.

Voi olla, että vaihteluihin on osaltaan vaikuttamassa jokin yksittäinen tapaus kuten tulivuoren räjähdyspurkaus, jolloin ilmakehään tulee runsaasti lasimaista tuhkaa, hiili- ja rikkidioksidia ja klooria.

Tyypillinen tällainen oli Mount Helenin räjähdys. Sen tuhkapilvi kiersi Amerikan mantereelta tänne Eurooppaan ja aiheutti tosi komeat iltaruskot. Samaan aikaan olivat myös tavallista leudommat talvet ja lämpimät kesät.

Eelis Pulkkinen
Raanujärvi

Maaseutu on tyhjentynyt jo 40 vuotta

MT.ssä 13.1. Tapio Arola kirjoitti otsikolla maaseudun tyhjennystä yritetään vimmatusti. Toki kirjoituksessa mainitut seikat vaikuttavat maaseudulla asumiseen, mutta suurin maaseudun tyhjentäminen on tapahtunut jo ennen dieselin hinnan korotusta. Itse en laske maaseuduksi kirkonkyliä, joissa asuu parituhatta ihmistä.

Kirjoituksessa vaadittiin pörssiyhtiöiden pääkonttorien siirtoa pois pääkaupunkiseudulta. Aloittaisin kuitenkin siirrot sellaista toimijoista kuin maa- ja metsätalousministeriö, MTK, Tapio ja Maaseudun Tulevaisuus.

Lisäksi kaikki yhteisillä varoilla rahoitetut yhdistykset voisivat myös muuttaa pois Helsingistä. Tämän jälkeen voitaisiin ”vaatia” yksityistäkin sektoria alueellistamiseen.

Toisaalta, alueellistetaan me mikä tahansa yhteisö, se ei kohdistu maaseutuun eikä edes kirkonkylään. Lisäksi ihmisten halukkuus muuttaa työpaikan mukana esimerkiksi maaseudulle Kuopioon ei tunnu innostavan. Näinhän on käynyt valtion alueellistamistoimissa.

Puhutaan paljon, että hyväkuntoiset eläkeläiset haluaisivat muuttaa maaseudulle. Tämän taas estää niin sanottujen maaseutukuntien halu keskittää kaikkia asuminen ja palvelut kuntakeskukseen.

Mutta tärkeintä olisi olla jokin suunnitelma siitä, missä ihmiset työskentelevät ja asuvat lähivuosikymmeninä, ettei tehdä turhia investointeja infraan ja rakentamiseen. On järkyttävää katsoa, kun Suomessa puretaan 30–40 vuotta vanhoja yhteiskunnan varoin rakennettuja kerrostaloja.

Teollisuushalleja jopa isoja teollisuusalueita on tyhjillään ja kaikkiin niihin on yhteiskunta rakentanut tiet, rautatiet, viemärit, vesijohdot, tele- ja sähköverkot ja niin edelleen.

Tapio Viljanen
Luusniemi, Kangasniemi

Kaapeloidaan pylväisiin

Viime aikoina on paljon puhuttu ja kirjoitettu, mitä pitäisi tehdä, jotta myrskyt ja tykkylumi, ja ne vielä yhdessä, eivät katkaisisi sähkövirran kulkua puiden kaatuessa avojohtolinjojen päälle.

Kuulin tässä, kun eräs mies radiossa esitti mielestäni oivallisen keinon estää sähköjen katkeaminen. Ei tarvita välttämättä maakaapelointia.

Tehtäisiin niin, että laitetaan metsäisillä alueilla esimerkiksi joka toiseen pylvääseen muutama ”lenkki” kaapelia tavallaan varastoon ja kiinnitetään siten, että jos ja kun puu kaatuu kaapelin päälle, tämän vapaan kaapelin kiinnitys antaa myöden (katkeaa).

Kaapeli ei vioitu vaan putoaa kaatuneen puun alle maahan ja virta kulkee edelleen.

On tärkeää, että kaikki uudet sähkölinjat asennetaan maakaapelein.

Tietysti on tärkeää, että kaikki uudet sähkölinjat asennetaan maakaapelein, mutta näin ajatellen tämä pylväisiin asennettava on paras ratkaisu ja varmasti paljon taloudellisempi kuin maakaapelointi.

Tämä oli hyvä oivallus.

Heikki Niittymäki
Masku

Ota kantaa tekstiviestillä

- Harmittaa, suututtaa, ilahduttaa, ihmetyttää?
- Jaa mielipiteesi muiden lukijoiden kanssa lähettämällä se tekstiviestillä numeroon 173 172.
- Viestin enimmäispituus on 160 merkkiä ja yhden viestin hinta 50 senttiä.
- Viestin alkuun tunnus MT LU.

Eläinyksiköiden laskutapa ihmetyttää

Miksi Maaseutuviraston (Mavin) ja Melan (Maatalousyrittäjien eläkelaitos) eläinyksiköt lasketaan eri perustein?

Mavilla 6–24 kuukauden ikäiset hiehot vastaavat 0,6:ta eläinyksikköä, Melalla vain 0,25:tä. Mavilla yli 24 kuukauden ikäiset hiehot vastaavat yhtä eläinyksikköä, Melalla vain 0,25:tä.

Lehmät lasketaan Mavilla ja Melalla yhdeksi yksiköksi.

Samoista eläimistä saadaan Melalla paljon vähemmän nautaeläinyksiköitä, joka vaikuttaa suoraan siihen, että myös lomitustunteja saadaan vähemmän. Toivottavasti joku Melasta vastaa, miksi asia on näin.

Ihmettelijä

Peltokaupat

Missä viipyy päätös pellon myyntivoiton huojennuksesta. Saataisiin vauhtia kaupantekoon. **Kustaa**

Siitä vaan

Helsingin raharikkaat voivat aivan rauhassa perustaa Guggenheim-säätiön ja kerätä itselleen mainetta, kunhan köyhiltä ja sairailta ei oteta.

Rahalla saa

Palautetta

Kiitos Maaseudun Tulevaisuudelle eräaiheisista jutuista.

Suomen ajokoiran ystävä

Olipa hyvä juttu porojen aiheuttamista tuhoista pelloilla. Eteläisellä poronhoitoalueella ongelma todella suuri.

Poronhoitolaki uusiksi

Kiitos ”Maitokiintiön ostajat” (MT 16.1) mielipiteestä. Eräskin isäntä olisi myynyt neljälle sentillä litra, mutta ensimmäinen ostaja tarjosi heti 20 senttiä.

Tällaista touhua

Liika on liikaa

500 euron vuokrat liikaa. Tuet menevät vuokranantajalle. Isännät matikan opetukseen.

Tuumailija

Tarkkuutta

Gm-uutisointi ihmetyttää. Lehdessä olisi pitänyt uutisoida, että Basf lopetti gm-jalostuksen Euroopassa. Gm aika ohi Euroopassa. **Ei nimimerkkiä**

Myrskyvaroitus

Tiedettiin ajoissa, mutta ei varotettu ajoissa Tapanin myrskystä. Haloo Ilmatieteen laitos. Olis pitänyt varottaa joulupäivänä todella näkyvästi.

Miksi ei?

Lugan fosforit

Ville Niinistö. Suomalaisen viljelijän syyttelijä Itämeren pilaajana. Häpeä, pyydä anteeksi ja eroa heti ministerin paikalta.

Jussi

Hei Pietarin jätevesien puhdistajat, nyt taas äkkiä apuun. Eläkkeitä kupattu, mutta ”lahjoitettavaa” rahaa on heitelty.

Saitteko kahvit?

Maanantaikappale

Älä koskaan osta kotimaista traktoria. Saat elinikäisen harmin. **Onkamaanmies**

VIERASKOLUMNI

On oman kaupan aika

Kilpailuvirasto teki vuoden alussa havainnon. Se totesi, että kaupan asema ruokaketjussa on ongelmallinen.

Jos kilpailuvirastolla olisi ollut hartioita puhua suomeksi, olisi se sanonut, että kauppa käyttää monopoliaan väärin ja vetää kaikista väleistä.

Ei sanonut. Puhui vain, että ei ole oikein kerätä miljardi euroa suojelurahaa tavarantoimittajilta mainostamiseen, jota ei aina edes tehdä. Ja että ei ole oikein lähettää myymättä jäänyt tavara takaisin tuottajille laskun kanssa.

Ei sanonut mitään siitä, että kaupan osuus ruuan hinnasta on kohonnut vuosi vuodelta. Ei sanaakaan kauppapaikan kaavoitukseen liittyvästä poliittisesta tukemisesta. Ei sanaakaan ylipitkistä maksuajoista ja toisten rahoilla elämisestä.

Niin oli kaupan asiamiehen Osmo Laineen helppo kirkkain silmin vakuuttaa työnantajansa kaikinpuolista viattomuutta, vaikka kädet olivat tahmaisessa sokerissa kuin karkkivarkaalla.

Kilpailuviraston raportti esiteltiin kiusaantuneelle kauppa- ja teollisuusministerille, Jyri Häkämiehelle. Tämä ei näyttänyt lainkaan ymmärtävän, että asialle pitäisi tehdä jotakin. Ei porvari porvarin silmää noki.

Eipä näkynyt paikalla maatalousministeri Jari Koskistakaan. Koskisen aika kuluu Brysselin kabineteissa, vaikka suomalaisen maajussin elämästä päätetään K- ja S-kaupan ostoasiamiehen pöydän vieressä. Asian pitäisi kiinnostaa pääministeriäkin, mutta hänellä on kiirettä toisaalla, kuten hallituskumppanien blogien oikomisessa.

Talonpoika Mikko Lindberg soitti minulle jokunen viikko sitten ja sanoi, että ei tässä enää kovat puheet auta. Pitäisi perustaa oma kauppa. Eikä mitään suoramyyntikatosta kakkostien varteen vaan kunnon myymäläketju. Kauppa, joka myy suomalaisten viljelijöiden tekemää ruokaa kaikille reilulla tavalla.

Olin ja olen yhä enemmän ehdottomasti samaa mieltä. Kun osuustoimintaa alun perin pystytettiin toistasataa vuotta sitten, oli oman kaupan rooli ihan erottamaton. Onneton luokkataistelun tuominen mukaan kuvioihin erotti tuottaja- ja kuluttajatoiminnan sittemmin toisistaan ja siitä on koko laaja vähäväkisten joukko kärsinyt.

Kaupan massatarjontaan ja ylimielisyyteen on laajasti kyllästytty muutenkin. Lähiruoka-ajattelulla on paljon ystäviä, mutta toistaiseksi vähän toteuttajia. Kumppaneita oman ketjun organisointiin kyllä löytyisi, on sitä sen verran tyhjää kauppatilaa Suomessa – keskikaupunkien kivijaloissa ja markettien ylisuurilla pihoilla. Toistaiseksi meillä viljelijöillä on hyvä omistajayhteys myös suomalaisiin ruuan valmistajiin, joiden pitäisi olla vahvasti kuviossa mukana.

Tästä irtoaa oikeaa purtavaa myös uinuvalle MTK:lle ja Pellervo-seuralle. Kummassakin askarrellaan turhan paljon erilaisten organisaatiouudistusten parissa, kun kenttä parkuu toimintaa.

Tuossa sitä olisi tarjolla. Ja oikealla asialla kuorrutettuna.

TIMO KAUNISTO
on alastarolainen maatalousyrittäjä ja Keskustan varapuheenjohtaja.
timo.kaunisto63@gmail.com

PÄIVÄN EKOTEKO

Pidä pakastin täynnä

Täynnä oleva pakastin on paras keino pitää kodin suurin energiasyöppö tehokkaana; pakasteruuat tarvitsevat vähemmän energiaa pysyäkseen jäässä ja koko pakastin on optimaalisen lämpöinen. Kostuta ruuat vedessä ja laita ne pakastuspusseihin; jäinen pintakerros luo ylimääräisen suojan mikä ehkäisee pakastimen ylikuumentumista. Kuumat ruuat (keitot, kastikkeet) tulisi viilentää huoneen lämpöisiksi ja sen jälkeen laittaa jääkaappiin ennen pakastamista; näin ruuat pakastuvat paremmin. Älä ikinä pakasta sulaneita tuotteita uudelleen; pakastaminen ei tapa bakteereja.

©Danny Seo/Distr.by Universal Press Syndicate/Europa Press/Tekstikuva Oy

Ruotsista mallia sairauslomiin

Ennen naureskelimme ruotsalaisille heidän tapaansa käyttää sairaslomia väärin eli lisälomina suomalaisittain sanottuna.

Maailma on muuttunut ja Ruotsi sen mukana. He ovat ottaneet käytännön, missä ensimmäinen sairaslomapäivä on aina palkaton. Tämän korjausliikkeen vaikutus on ollut, että me olemme menneet ohi Ruotsista sairaslomien määrässä.

Näin myös naureskelu on tullut bumerangina takaisin omaan nilkkaan.

Mielestäni meidän pitäisi ottaa käyttöön palkaton ensimmäinen sairaslomapäivä ja lääkärintodistukset aina kun mahdollista. Tämä tarkoittaa sitä, että kilpailukykymme paranee ja kansantalous vahvistuu. Yksittäisten henkilöiden osalta moraali ja vastuu niin itsestä kuin työpaikasta vahvistuu oleellisesti.

Yrittäjyys on taikasana, sillä pk-sektori työllistää eniten ihmisiä. Työn ja talouden kannalta tällä ryhtiliikkeellä auttaisimme monia yrittäjiä. Ja erityisen suuri merkitys tällä asialla on asenteiden kannalta, etenkin kun sitä herätellään. Myös vastuu omasta terveydestä kokee uudenlaisen renessanssin...

Matkalla eteenpäin – myös taloudessa

Marko Hoikkaniemi
Haukipudas

Kirjoita napakasti

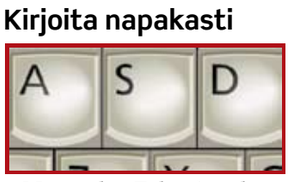

- Maaseudun Tulevaisuuden Lukijalta-sivu yksi lehden luetuimmista osastoista. Sivulla käydään vilkasta mielipiteidenvaihtoa monista tärkeistä ja ajankohtaisista aiheista.
- Kaikkia tarjottuja kirjoituksia ei pystytä julkaisemaan. Uuden näkökulman löytäminen ja aiheen ajankohtaisuus johtavat useimmiten kirjoituksen julkaisuun. Samoin kirjoittajan esiintyminen omalla nimellään nimimerkin sijasta.
- Hyvä mielipidekirjoitus on tiivis ja napakka kannanotto MT:n lukijoille tärkeään aiheeseen. Se kannattaa rajata pituudeltaan alle 2 000 merkkiin.
- Tämän kirjoituksen pituus on 590 merkkiä.

Toimitus